

Conceptul Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2021

Curtea de Conturi a Republicii Moldova este instituția supremă de audit și are un mandat legal foarte amplu în ceea ce privește activitățile sale de audit. Volumul activităților de audit pe care-l poate realiza Curtea este limitat de resursele pe care le are la dispoziție.

În aceste condiții, este extrem de important să fie aplicat un sistem corespunzător de prioritizare a activităților de audit, procesului de formulare, selectare și aprobare a tematicilor de audit revenindu-i un rol esențial în asigurarea unei activități eficiente a Curții de Conturi (CC).

În mod tradițional, în luna iunie 2020, pe site-ul oficial al instituției (www.ccrm.md) a fost plasat anunțul de colectare a propunerilor de tematici pentru Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2021. În același timp, către Parlament, Comisia parlamentară de profil (Comisia de control al finanțelor publice - CCFP), Guvern și Președinție au fost remise scrisori oficiale de solicitare a propunerilor.

În premieră, pe pagina de Intranet a fost creat un compartiment dedicat planificării anuale privind colectarea propunerilor de tematici de audit de la toți angajații instituției.

Urmare activităților realizate, au fost colectate **161** de propuneri de potențiale tematici de audit, inclusiv: **13** propuneri parvenite de la Parlament; **23** – de la Guvern; **13** – de la petiționari și alte autorități; **3** propuneri de la partenerii internaționali; **27** de propuneri au fost colectate de la auditorii CC prin intermediul paginii Intranet și **82** de propuneri au fost înaintate din partea direcțiilor generale de audit.

Conform procedurilor interne, colectarea propunerilor de tematici de audit s-a realizat, în două etape. În cadrul primei etape au fost selectate **67** de propuneri inițiale de tematici de misiuni de audit, cu excepția misiunilor de audit obligatorii¹ și a celor tranzitorii din anul 2020. În cea de-a doua etapă a avut loc selectarea propriu zisă a tematicilor spre a fi incluse, fie ca misiuni de audit separate sau parțial încorporate în cadrul unor misiuni de audit complexe și/sau opționale.

În final, *proiectul Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2021*, a fost elaborat în așa fel încât:

- să acopere mandatul de audit financiar anual obligatoriu pe exercițiile bugetare 2020 și 2021; domeniile sectorului public cu un impact pronunțat asupra vieții cetățenilor (sănătate, învățământ, mediu); autorități ale administrației publice locale care beneficiază

¹ Art.32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi nr.260 din 07.12.2017

de resurse bugetare semnificative și nu au fost supuse auditului public extern în ultimii 2-3 ani;

- să asigure respectarea angajamentelor internaționale asumate față de organismele internaționale donatoare și din interesul sporit față de domeniile în care Guvernul promovează reforme susținute de Uniunea Europeană și de alți parteneri (proiecte și programe finanțate din surse externe în domeniile social, sănătate, educație și altele);

- să respecte termenele stabilite prin art. 6 din Legea nr.260 din 07.12.2017, conform căroră Curtea prezintă Parlamentului Rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar încheiat;

- să cuprindă misiuni de audit complexe, ținând cont de frecvența și gravitatea neregulilor constatate de Curte în cadrul misiunilor anterioare; etc.

Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2021, a fost aprobat la data de 10.12.2020 prin Hotărârea nr.62 și conține **75** misiuni (din care 18 tranzitorii pentru anul 2022), inclusiv: **39** de misiuni de audit *financiar*, **26** misiuni de audit al *conformității*, **8** misiuni de audit al *performanței* și **2** *follow-upuri*. În cazul disponibilității, pe parcursul anului de gestiune, a unor resurse suplimentare, au fost propuse **11** misiuni de audit de *rezervă*, incluse în lista misiunilor de audit opționale.

Prin auditul financiar:

- contribuim în perspectivă la consolidarea bunelor practici de evidență și de raportare financiară în autoritățile publice;

- urmărim și ținem cont de reformele realizate în sectorul public și, în principal, în domeniul contabil și a managementului financiar;

- inițiem misiunile de audit anuale obligatorii la ministere, astfel ca să asigurăm finalizarea acestora în termene rezonabile, pentru a fi raportate părților interesate;

- depunem efort pentru a realiza misiunile de audit financiare calitativ și în deplină concordanță cu standardele internaționale de audit ale INTOSAI; etc.

Prin auditul conformității:

- optăm pentru o abordare sistemică (transversală) a problemelor de conformitate;

- creștem calitatea managementului sectorului public;

- încurajăm managerii sectorului public să respecte în mod corespunzător cerințele legale în cadrul gestionării fondurilor publice încredințate;

- ne concentrăm pe probleme de anvergură și înaintăm recomandări de îmbunătățire a situațiilor constatate;

- acordăm o atenție deosebită riscurilor de fraudă și corupție; etc.

Prin auditul performanței:

- promovăm, în mod constructiv, o guvernare economică eficientă și eficace;
 - contribuim la îmbunătățirea gestiunii instituțiilor publice și la reducerea riscurilor că resursele publice vor fi utilizate ineficient;
 - oferim răspunsuri la astfel de întrebări, precum: s-a adăugat valoare?; s-a îmbunătățit performanța?; este posibil ca banii să fie cheltuiți mai bine sau mai înțelept?
 - ne concentrăm resursele de audit limitate asupra domeniilor care au impact major asupra vieții cetățenilor obișnuiți;
 - contribuim la sporirea responsabilității și transparenței autorităților publice;
- etc.

Prin follow-up:

- evaluăm modul în care au fost abordate și implementate recomandările înaintate de auditorii Curții de Conturi, precum și impactul obținut în urma implementării/executării acestora.

Programul activității de audit pentru anul 2021, prevede că Curtea de Conturi va realiza:

- audituri privind executarea bugetelor celor **9 ministere**, *inclusiv 228 instituții subordonate*, ceea ce valoric constituie **20,7 miliarde lei**;
- auditul privind executarea **Bugetului de Stat** în anul 2020, inclusiv pe componenta de venituri – **44,1 miliarde lei** și la componenta cheltuieli – **51,6 miliarde lei**;
- auditul privind executarea **Bugetului asigurărilor sociale de stat** în anul 2020, ceea ce constituie **23,9 miliarde lei**;
- auditul privind executarea **Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală** în anul 2020, ceea ce constituie **8,4 miliarde lei**. În contextul răspunderii la situația pandemică creată și evaluarea corectitudinii acțiunilor realizate de către autoritățile statului, Curtea de Conturi și-a planificat prin includerea în cadrul misiunilor Rapoartelor BASS și FAOAM a unor obiectivele de audit care ar prevedea evaluarea riscurilor generate de situația specifică anului 2020, care a fost afectat de infecția COVID-19 și reprezintă o provocare globală, care produce consecințe grave cu impact medical, social și economic asupra vieții cetățenilor;
- auditul privind **evaluarea măsurilor întreprinse de autorități pentru combaterea crizei provocate de pandemia COVID-19**. Astfel, conform datelor oferite de către autoritățile contractante, în acest scop (în perioada ianuarie-septembrie 2020) au fost realizate achiziții în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor pandemiei de Coronavirus, în valoare de peste **1,8 miliarde lei**;

- audituri privind **conformitatea privatizării bunurilor în perioada 2013-2019**, bunuri privatizate în valoare totală de peste **1,2 miliarde MDL**;
- auditul **conformității procesului de achiziții în anii 2019 - 2020**. Numeroasele deficiențe constatate în cadrul misiunilor de audit anterioare, problemele care se mențin de la an la an, solicitările parvenite în adresa CCRM, dar și riscul sporit care afectează domeniul achizițiilor publice au stat la baza includerii misiunilor de audit aferente achizițiilor publice în cadrul celor 9 ministere;
- audituri în cadrul **APL-urilor**, orientate să dezvăluie problemele existente, care sunt relevante pentru cetățeni, precum și să ofere soluții pentru o guvernare locală bună;
- audituri **tematice** care acoperă subiecte prioritare pentru țară și societate, cum ar fi implementarea unor proiecte și programe naționale în domeniul agriculturii și protecției sociale, inclusiv finanțate de partenerii externi, audituri ale mediului (Managementul deșeurilor din plastic, Auditului situației râului Nistru), și ale sistemelor informaționale (MConnect; Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP), Proiectul Modernizarea Serviciilor publice), etc.
- misiuni **follow-up** în domeniul sănătății și al TI.

Pentru a asigura implementarea cu succes a activităților de audit planificate, responsabilii de audit au identificat **riscurile** care ar putea afecta realizarea în termen a activităților de audit din Programul pentru anul 2021, cum ar fi:

- riscul de extindere a termenilor de prezentare a rapoartelor financiare anuale de către entitățile auditate;
- riscul fluctuației resurselor personalului de audit;
- riscul tergiversării prezentării de către entitățile auditate a materialelor, documentelor, informațiilor, datelor, etc. solicitate de către echipele de audit;
- riscul de îmbolnăvire a personalului de audit și extinderea stării de urgență în țară cu consecințele ce pot surveni concomitent;
- riscul unor solicitări suplimentare, obligatorii pentru Curtea de Conturi prin prisma Legii 260;
- altele.

Pentru a gestiona aceste riscuri Curtea de Conturi implementează politici moderne orientate spre **consolidarea instituțională și ridicarea nivelului de responsabilitate și profesionalism**, prin:

- conformarea activității de audit la standardele internaționale și bunele practici privind auditurile financiare, ale conformității și ale performanței;
- respectarea prevederilor actelor normativ-metodologice interne aferente activității de audit;
- implementarea și asigurarea, pentru toate tipurile de audit, a controlului calității;
- dezvoltarea și consolidarea continuă a abilităților profesionale ale personalului cu atribuții de audit;
- colaborarea rezultativă și continuă cu experții care acordă asistență în cadrul proiectelor dintre UE și Curtea de Conturi;
- consolidarea conlucrării cu organele de drept, prin informarea și remiterea materialelor de audit care conțin informații privind suspiciunea de fraudă, a căror examinare ține de competența acestor organe;
- dezvoltarea relațiilor cu comisia parlamentară de profil (CCFP) și cu alte comisii parlamentare.